

פסק-הדין נגד פלאטו: איך הוא ישפיע על

התנהגות המיפלגות במערכת הבחירות

יותר לקיים,

אסור להבטיח

הבחירות. כדי לבדוק אם ההשקעה השתרמה, ולמנוע "רמאויות" פועלת גם כן שיטת הפתקים השונים. בשתי שיטות אלה, כפי שהעיד יעקב חלפון, נעשה שימוש נרחב במיפלגות רבות. חלפון זוכה מאשמה גם על סעיף זה. מכאן שהמיפלגות רשאיות להמשיך ולהשתמש בשיטה זו, אם בית-הדין ימסר לא יפסוק אחרת, לאחר הערעור שתגיש התביעה.

סיוע על תנאי:

בין רשימת ר"ט, שביקשה להתמודד ב"בחירות המוציאות לפי עריית דימונה, ו" בין פלאטו שרון ועוזרו נחתם הסכם, על-פיו התחייבו אנשי ר"ט לסייע לפלאטו במערכת הבחירות לכנסת, ותמורת זאת יסייע להם פלאטו שרון, בסכום בן שש ספרות" במערכת הבחירות המוציאות-ליות. פלאטו שרון וז'אק בן-אודיס הורו שבו בסעיף זה.

גם כאן לא עניינה את פלאטו שרון "העזרה" של אנשי ר"ט, אלא התוצאות בקלפי. על-פי תוצאות אלה אפשר היה לקבוע אם אנשי ר"ט "זכאים" לסיוע שהבטיח פלאטו שרון, אם לאו. שיטת הבדיקה: הפתקים השונים. אסור להשתמש בשיטה זו, על-פי פסיקת בית-הדין ש"כונן על תנאי:

שרון ועוזרו פנו לבוחרים בארץ, ו" הבטיחו להם דיור לאחר הבחירות. את הדיור עמדה לספק חברת-בניה של ה"מתמודד עצמו, ומשקיעים אחרים", כולם עתירי-הון. שכל הנראה לא היו ולא נבראו ואך משל היו, הווגות הצעירים וגזקקי הדיור נקראו להרשם בתוכנית ה"שיכון פד"ם, שהציע להם פלאטו שרון. ה"הרשמה נעשתה במקומות יישוב קטנים, בדרך-כלל, שם ניתן לעקוב אחרי ה"מצביעים בקלפיות. שיטת הבדיקה, גם הפעם, היא שיטת הפתקים השונים, גם שיטת ה"עזרה על-תנאי" אסורה מעתה.

שכירי

יוס-הבחירות

ה"הכרזת בין שני סעיפי-האישום ש" עליהם זוכו הנאשמים ובין שני סעיפי-האישום שעליהם הורשעו הוא זה: בשני המיקרים הראשונים, אין כל התנייה, ראשית-החמולה או שכירי יוס-הבחירות מקבלים את כספם מידי המיפלגה המעוניינת ב"שרותיהם ללא כל התנייה, לכאורה, כל מה שעליהם לעשות מרגע שקיבלו את הכסף, הוא אכן לעבוד למען המיפלגה, ואין עוד שום דרך שבה תוכל המיפלגה לאלץ אותם להצביע למענה בקלפי.

במיקרה השני, לעומת זאת, התגמול הניתן למצביעים הוא תגמול "על-תנאי". הם אינם מקבלים כל תמורה ממשית לפני ההצבעה. התגמול יינתן להם רק לאחר ההצבעה, בין שיש על כך הסכם ובין שהחבר משתמע. לכאורה ניתן לשאול: מה ההבדל בין פלאטו שרון, שהבטיח שיכון ובין מיפלגות אחרות, המבטיחות הרים וגבעות לפני ה"בחירות?

קיים הבדל חשוב. במיקרה ששעושה זאת המיפלגה האחרת, אין כאן הבטחה לפרטים מסויימים. מעולם לא הוכח כי חברת הבניה תשנה, למשל, שיש לה זיקה למפד"ל. עסקה בהבטחה לפרטים מסויימים כדי להתנות את הצבעתם, לעור-מתזאת בתוכנית פד"ם של פלאטו שרון נרשמו אנשים מסויימים, שניתן היה לע"קוב אחר אורח-הצבעתם.

אין ספק, מעתה יהיה על פעילי ה"מיפלגות להתחיל להיזהר. במיוחד אמורים הדברים באותם פעילים העובדים במיג"זרים ה"עדינים", שם ידוע שניתן לרכוש קולות בדרכים שאינן כשרות תמיד, ב"ישראל השנייה" של שכונות העוני ו"עירות-הפיתוח, ובקרב האוכלוסייה הע"בית. מפסק-דין זה בית-הדין ימסר ב"רו-שלים התברר: מותר לקיים, אסור ל"הבטיח.

כיוון שקשה להניח, שהדין בערכאות המישפטיות הגבוהות יותר בפרשת פלאטו שרון יתקיים לפני מועד הבחירות לכנסת התשע"א, יהיה פסק-הדין שניתן בבית-המשפט-השלוש בירושלים בבחינת מורה-נבוכים בחודשים הקרובים.

השפעה בציבור מסויים. אדם זה נשכר לעבודה במיפלגה, ומועמד לרשותו סכום כסף גדול, כדי להקים סניף" או לגייס עובדים למען המיפלגה שהוא עובד ל"מענה.

"העבודה" עצמה, או "הסניף", אינם מעניינים את המיפלגה. מעניינות אותה התוצאות בקלפי. תוצאות אלה ניתנות לבדיקה, כיוון שבקלפי אפשר להצביע ב"שלושה סוגי פתקים שונים: פתק בחירה בעברית, פתק בחירה בערבית, או פתק בחירה רשום בכתב-יד. בין המיפלגה וראש החמולה נקבע מראש באיזה סוג מסוגי הפתקים הללו יצביעו האנשים שיביא ל"קלפי, וכך תדע המיפלגה אם אמנם הצדיקה ההשקעה את עצמה.

בית-הדין ימסר בירושלים קבע ששיטה זו מותרת. המיפלגות יוכלו להמשיך ולהש"ב ללא חשש.

קולות בקמעונות:

השיטה הזו דומה לראשונה. במקום ל"כור ראש-חמולה אחד, ולהפקיד בידו סכום כסף גדול, שוכר שליח המיפלגה אלפי "עובדים", בדרך-כלל ליום הבחירות עצמו. אנשים אלה מקבלים סכום כסף מסויים. אך גם במקרה זה לא, "העבודה" מענ"נית את המיפלגה השוכרת, אלא תוצאות

מה בכל הכרוך בשני סעיפים. הורשעו בשניים אחרים.

קולות בסיונות:

יעקב חלפון הואשם על כך, שבשם של הנאשמים אחרים פנה אל ראשי החמולות, וגייס אותם לעבודה למען שולחו. פעולה זו מתבצעת בדרך-כלל בצורה ה"באה: נציג המיפלגה מגיע אל ראש החמולה, אב למישפחה גדולה, או אדם רב

פולקלור הבחירות האמריקאי ידוע הסיפור באותו מועד, שגור לשניים עשרת אלפי שטרות בני דולר, וחילק ל"בוחרים במחוז הבחירה שלו, לפני מועד ההצבעה, חצאי שטרות — חצי שטר לאיש. החצי השני, כך הובטח, יימסר לידי הבוחרים לאחר ההצבעה — אם תוצאותיה יצדיקו זאת.

בארצות-הברית שייכים סיפורים כאלה לפולקלור, כשם שדמותו של סאלח שבתי, עסקני מיפלגות דוהפים לידי שטרות-כסף ופתקי הצבעה, שייכת לפולקלור ה"ישראלי של שנות ה-50.

מן העובדות שהתגלו במישפטם של ח"כ שאול פלאטו שרון ושני עוזריו, ז'אק בן-אודיס ועקב חלפון, התברר שהשיטות השתכללו בינתיים.

עסקני המיפלגות אינם וקוקים למישפט זה כדי ללמוד את השיטות — אך עליהם ללמוד היטב את פסק-הדין, כדי ללמוד ממנו מה מותר להם לעשות — ומה אסור. את פסק-הדין, שניתן בבית-הדין-המשפט בירושלים בשבוע שעבר, צליכים לקרוא בעיון עסקני תנועת שינוי, למשל.

מיפלגה זו אהבת להתהדר בטוהר-כפיה, בהוקעת כל המיפלגות האחרות ובהצבעה על שחיתותן, תוך טפיחה עצמית על ה"שכם: אנחנו לא כמו כולם. אך בבחירות האחרונות להסתדרות, ש"נערכו רק שבוע לפני מתן פסק-הדין ב"מישפטו של פלאטו שרון, קיבלה שינוי 5,000 קולות (מתוך 17,000) בכפרים ה"ערביים. כיצד הגיעו קולות אלה לידי שינוי הטהורה?

הצבעה מן

הסוג הרביעי

ה"ערים בישראל — כמו בוחרים אחרים — מצביעים על-פי שלושה סוגי מניעים:

● הם מצביעים למען מיפלגות ה"שילטון, או המיפלגות העשויות לתפוס את השלטון. אלה הן המיפלגות המאשרות חקציבים, והמעניקות מקומות-עבודה. מ"שום כך מצביעים ברחוב הערבי למען מיפלגות כמו הליכוד, המערך או המפד"ל, בלי שים-לב לאידיאולוגיה שלהן.

● הם מצביעים הצבעה אידיאולוגית — למען מיפלגות הנאבקות לשוויון-זכויות של הערבים במדינה, כמו ר"ח או ש"י.

● הם מצביעים למען מיפלגות או רשימות המעמידות בראשן מועמד מוכר החמולה, הכפר, העיר או השבט, כמו הרשימות הערביות הקשורות למערך. מוע"מד זה אמור לייצג ישירות את בוחריו. מצדדי שיטת הבחירות האזורית מבקשים, למעשה, כי מניע זה יהיה הקובע תמיד. אך מדוע יצביעו 5,000 ערבים למען שינוי? מה יכולה שינוי להבטיח לבוחר ריה הערבים בהסתדרות? מהי האידיא"לוגיה של שינוי, שהעומד בראשה תובע עונש-מוות לערבים בלבד?

בשינוי חבר שמואל טולידאנו, שבמשך שנים ארוכות היה יועץ ראש-הממשלה לעניינים ערביים, ותמיד ידע כיצד לגייס קולות למען מפא"י. חבר שם גם זיידן עטשי, הדרווי, שלרשותו הועמד סכום כסף נכבד, כדבריו, כדי לנהל את המערכת ברחוב הערבי. זהו הסוג הרביעי של ה"הצבעה, ולכן על ראשי שינוי לקרוא היטב את פסק-הדין הזה. הורשעו ועוזריו היו ארבעה נגד פלאטו שרון. הם זוכו מכל אש"סעיפי-אישום עיקריים.

חקיקה באמצעות פסיקה

פסק-הדין המרשיע את ח"כ שמואל פלאטו שרון ועוזרו, ז'אק בן-אודיס, בשוחד בחירות, היה בגדר הפתעה וחדוש לקהילה המישפטית בארץ.

מישפטנים יודע-דבר שמעו כבר מוזן כי אחד מפרקליטי המחוז הגיש בזמנו חוות-דעת, שהמליצה לסגור את התיק בלי להעמיד את הח"כ לדין, כיוון שלא מצא ראיות מספיקות, המוכיחות כי המעשים שנחקרו במישפחה מהווים אמנם עבירות לפי חוק הבחירות.

רק כאשר מיכאל קירש, פרקליט מחוז ירושלים, נטל את התיק לטיפולו, הוא הגיש חוות-דעת שונה ליועץ המישפטי, ושיכנע אותו להגיש את כתב-האישום לבית-הדין-המשפט, אחרי הסרת החסינות לכנסת.

ואמנם, כאשר ניתן החדש פסק-הדין, היה זה פסק-הדין הראשון בישראל ה"ן בעבירות שוחד לפי חוק הבחירות לכנסת, שנחקק בשנת 1969, ומאו טרם פורש, כיוון שכך, וכיוון שטיבה של עבירת השוחד אינו מפורט בחוק, יש בפסק-דין זה משום חקיקה באמצעות פסיקה בית-משפט.

הפרשת המישפטית, שנתן בית-המשפט השלוש בירושלים לחוק הבחירות בפעם הראשונה, תיבדק בוודאי בערכאה נוספת אחת לפחות, כיוון שפרקליט המחוז, קירש, כבר אמר ליעקב חלפון, קבלן הבחירות, כי אם ימצא טעויות בפסק-הדין המזכה אותו, לא יתסס לערער עליו. ברור גם כי סניגוריו של חבר-הכנסת, שלמה תוסיה-כהן ויצחק לאלו, יערערו גם הם על ההרשעה.

בשלב זה נותר עדיין לצדדים להתדיין על העונש. וגם כאן, נראה כי יהיו יחדושים. פרקליט המחוז היה מוכן לטעון לעונש מיד אחרי ההרשעה. הוא ביקש להביא בפני בית-המשפט את הרשעותיו הקודמות של פלאטו מצרפת. זהו דבר נדיר, אשר כימעט לא השתמשו בו מעולם בבית-המשפט הישראלי. ברור כי פרקליט המחוז יבקש מיטע-המישפט להחמיר בעונשו של פלאטו, מכיוון שהוא יודע כי הסניגורים יטענו לקלות העונש, כי לפי כלל מישפטי עתיק, "אין עונשין, אלא מזהירין".

כיוון שבמיקרה זה פורש החוק הבלתי ברור בפעם הראשונה, יטענו הסניגורים כי מן הצדק הוא להטיל עליהם עונש סימלי וראשוני בלבד, וכדי להקדים טענה זו יטען, כנראה, פרקליט המחוז כי חבר-הכנסת אינו בעל עבר נקי, אלא אדם המורגל בפרשות שחיתות ורמיה. ולכן יש למצות איתו את הדין גם במיקרה זה.

השופטת אור הדגישה בפסק-דינה הנפרד, כי למרות שהחוק לא הופעל כל השנים, והמיפלגות היו רדומות להשלכותיו, אין בכך כדי להכשיר את המעשים שנעשו, ובכך רמזה כי יש מקום לעונש ממש.